

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

2016. aasta aruande kokkuvõte

EIOPA ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2018

Print EI-AD-17-001-ET-C ISBN 978-92-95087-96-5 doi:10.2854/967911
PDF EI-AD-17-001-ET-N ISBN 978-92-95214-14-9 ISSN 2529-5748 doi:10.2854/287214

© EIOPA, 2018

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

EIOPA autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks ja taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse valdaja käest.

Esimehe eessõna

Et tagada kindlustus- ja pensionisektorete usaldusväärne ja tõhus järelevalve, tuleb EIOPA arvates Euroopa usaldatus- ja turukäitumise järelevalve teostamisel kasutada holistilist ja integreeritud lähenemisviisi ning viimastel aastatel on asutus teinud kvaliteetsete määruste, tehnilise nõustamise ja järelevalve vormis tõhusat tööd oma volituste täitmiseks Euroopa Liidu tasandil. Ka 2016. aasta ei olnud erandlik ning käesolevas aruandes antakse põhjalikku teavet meie viimase aasta tegevuse ja saavutuste kohta ning rõhutatakse ameti pühendumust Euroopa ühtse järelevalvekultuuri loomisele koos järjepideva järelevalvetegevusega üle kogu Euroopa Liidu.

2016. aastal arendas ja rakendas EIOPA vahendeid ja projekte eesmärgiga tõhustada järelevalvealast ühtsust, kaitsta finantsstabiilsust ja jõustada kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute tarbijakaitset Euroopa Liidus. Lisaks Solventsus II-ga seotud ulatuslikele ülesannetele, näiteks andmete turvaline kogumine ja säilitamine, algatas EIOPA riskivabade intressimäärade igakuise arvutamise ja avaldamise ning avaldas esmakordselt pikaajalisi tagatismeetmeid käsitleva aruande. EIOPA tegi kogu ELi hõlmava kindlustuse stressitesti, arendas makrotasandi usaldatavusel põhinevat lähenemisviisi Solventsus II madalate intressimäärade suhtes, avaldas oma tarbijaelistuste aastaaruande ning nõustas Euroopa Komisjoni mitmes küsimuses, sh üleeuroopalise personaalse pensionitoote arendamisel, ning käsitles koos ühiskomiteega kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente.

Seoses tööandjapensionidega nähti EIOPA riskihindamise ja läbipaistvuse ühtset raamistikku käsitlevas arvamuses ette edasised sammud pensionilubaduste pikaajalise jätkusuutlikkusega tegelemiseks ning julgustati tegema õigeaegseid kohandusi.

EIOPA järelevalvealase ühtsuse ulatusliku kava rakendamiseks täiustati heade järelevalvetavade käsiraamatut, tegeleti sisemudelite oluliste küsimuste lahendamise ja järjepidevuse aruannetes ning külastati riiklikke järelevalveasutusi, andes

sõltumatut tagasisidet, hinnates kriitiliselt järelevalvetavasid ning toetades riikliku järelevalve täiustamist uuringute (nt bilansi hindamine) kaudu. Rohkem tähelepanu pöörati piiriülese äritegevusega seotud järelevalvetegevusele.

Amet tugineb saadud tulemustele 2017. aastal, kindlustades oma usaldusväärse järelevalveasutuse positsiooni, seades esikohale järelevalvealase tegevuse ühtlustamise ning osaledes Euroopa Komisjoni tegevuskava edendamisel eri valdkondades, näiteks seoses kapitaliturude liiduga. EIOPA peab olema jätkuvalt valmis arvesse võtma poliitilise ja ärikeskonna arengut, eriti kasvavat digitaliseerumist ja suurandmete kasutamist. EIOPA peab suutma kõnealuste arengutega sammu pidada, et reageerida tõhusalt uuendustega kaasnevatele võimalustele ja esile kerkivatele probleemidele, et see tooks tarbijatele kasu, ent pakuks ühtlasi kaitset.

Oma eesmärkide saavutamiseks teeme koostööd arvukate partnerite ja sidusrühmadega. Sooviksin kasutada võimalust, et tänada meie kolleege riiklikest järelevalveasutustest jätkuva koostöö ja avatuse eest möödunud aastal. Samuti sooviksin tänada EIOPA järelevalvenõukogu ja juhatust strateegilise pühendumuse eest. Tugeva Euroopa järelevalvekultuuri ehitamine ei toimu üleöö, kuid ühiselt töötades oleme pühendunud positiivsete muudatuste elluviimisele Euroopa tarbijate heaks.

Gabriel Bernardino

Tegevdirektori eessõna

2016. aastale tagasi vaadates võin rahulolevalt väita, et EIOPA saavutas oma strateegilise eesmärgi, tegutsedes vastutusvõimelise, pädeva ja professionaalse organisatsioonina.

Oma töös peame jätkuvalt väga oluliseks püüdemist kõrgete standardite saavutamise poole. Püüame organisatsioonina pidevalt leida võimalusi tõhususe suurendamiseks ja tulemuste kvaliteedi tõstmiseks.

Seoses sellega toimus 2016. aastal EIOPA organisatsioonilise struktuuri läbivaatamine, et tagada võimalikult tõhus töö ning vahendite jaotus tööprogrammi eesmärkide saavutamiseks. Selle tulemusena välja töötatud ja 2016. aasta lõpust rakendunud uus struktuur peegeldas muudatusi EIOPA strateegias alates eeskirjadest kuni järelevalveni ning võttis arvesse varasema viie aasta praktilisi kogemusi. Tänu muudatustele jaotati töötajad paremini lähtuvalt organisatsioonilistest eesmärkidest, ka aitavad muudatused EIOPA-l saavutada strateegilisi eesmarke tõhusamalt, eriti täiustatud koordineerimise ja organisatsioonisisese töökorralduse tulemusel.

Nii inim- kui ka finantsressursside haldamine on jätkuvalt EIOPA prioriteet. 2016. aasta lõpus oli 95,7% ametikohtade loetelus olevast 139 ametikohast täidetud. Amet tegi aasta jooksul 26 värbamiskampaniat, kuid andekate töötajate leidmine

ja hoidmine on jätkuvalt keeruline. Tulevikku vaadates tegi EIOPA 2016. aastal märkimisväärset tööd pädevusraamistiku arendamisel, et määrata kindlaks järelevalvealased pädevused, mida amet vajab üha enam järelevalveküsimustele keskendumisel.

EIOPA 2016. aasta tegevuseelarve oli 21 762 500 eurot ning selle täitmisel rakendab amet kõiki usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid ja standardeid. Mul on hea meel tõdeda, et 2016. aasta lõpuks oli eelarve täitmise määr kulukohustuste assigneeringute puhul 99,68%.

Vaadates tulevikku, peab EIOPA muutuva poliitilise maastiku ja areneva ärikeskkonna tõttu olema valmis aktiivselt vastama muutuvatele prioriteetidele või uutele ülesannetele. Selles aitab meid tugev organisatsiooniline kultuur ning ma olen uhke selle üle, et EIOPA töötajad lähtuvad oma töös ameti kuuest väärtusest: tõhusus, sõltumatus, terviklikkus, vastustunne, meeskonnatöö ja läbipaistvus. Ühine arusaamine kõnealustest väärtustest aitab meil organisatsioonina edukalt vastata tulevikuväljakutsetele, et saaksime jätkata tööd oma ühise eesmärgi nimel, milleks on tarbijakaitse ja finantsstabiilsuse tugevdamine Euroopa majanduse, äritegevuse, aga eelkõige kodanike hüvanguks.

Fausto Parente

Sissejuhatus

Kindlustusel on ühiskonnas täita oluline roll. Hästi toimides leevendab kindlustus riske ja panustab majanduskasvu ning finantsstabiilsusse, tagades kodanike suurema finantskindluse. Kindlustussektori varad moodustavad ELi sisemajanduse koguproduktist (SKP) ligi kaks kolmandikku (2015. aastal 73%),⁽¹⁾ mistõttu on tegemist finantssektori olulise osaga. Kohustuste tõttu, mis on seotud ühe kolmandikuga Euroopa majapidamiste heaolust, sõltuvad tarbijad samuti oma tulevase sissetulekuid arvestades kindlustussektori aspektidest. Samuti on tööandjapensionid olulise tähtsusega, et tagada eakamate inimeste kaitse vaesuse eest pensionipõlves. Kiirelt kasvavate pensionifondide vara moodustab ELi SKPst ligikaudu 25%⁽²⁾ ning mõnes riigis veelgi rohkem, pakkudes finantsturgudele üha enam investeerimisvõimalusi.

EIOPA loodi 2011. aasta jaanuaris ELi finantssektori järelevalvestruktuuri reformide tulemusena. EIOPA on Euroopa Liidu sõltumatu organ, kelle tegevuse eesmärk on anda nõu Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile. Asutuse peamine ülesanne on toetada finantsüsteemi stabiilsust, tagada turgude ja finantstoodete läbipaistvus, kaitsta kindlustusvõtjaid ning pensioniskeemiga liitunuid ja soodustatud isikuid.

Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide järelevalve eesmärk on kaitsta üldisi huve, edendades finantsüsteemi stabiilsust lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis ning selle tulemuslikkust liidu majanduse, kodanike ja ettevõtete heaks. Selle eesmärgi nimel edendatakse tugevat reguleerivat raamistikku ja järjekindlaid järelevalvetavasid, et kaitsta kindlustusvõtjate, tööandjapensioniskeemidega liitunute ja soodustatud isikute õigusi, ning aidatakse suurendada üldsuse usaldust Euroopa Liidu kindlustus- ja tööandjapensionide sektori vastu.

EIOPA on üks kolmest Euroopa järelevalveasutusest, mis moodustavad olulise osa Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis, mis kujutab endast riiklike ja Euroopa järelevalveasutuste integreeritud võrgustikku, mis aitab omavahel siduda makro- ja mikro- ja usaldatavusjärelevalve, jättes igapäevase järelevalve riiklikule tasandile.

2016. aasta aruandes on üksikasjalikult kirjeldatud ameti peamisi saavutusi selle eesmärkide lõikes:

- tugevdada tarbijakaitset;
- tõhustada ELi siseturu toimimist pensionide ja kindlustuse valdkonnas;
- tugevdada finantsstabiilsust kindlustuse ja tööandjapensionide sektoris ning
- tagada EIOPA toimimine vastutusvõimelise, pädeva ja professionaalse organisatsioonina.

⁽¹⁾ Allikas: Eurostati ja EIOPA ELi/EMP (edasi)kindlustusstatistika, <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>.

⁽²⁾ Allikas: <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>.

TEABEKAST: 2016. aasta peamised saavutused

Põhiteabedokumendid

Kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumentide regulatiivsed tehnilised standardid on verstepost investeerimistoodete läbipaistvuse parandamisel pangandus-, kindlustus- ja väärtpaberisektoris kasutatava lihtsa ja võrreldava teabe abil. Nüüd saavad tarbijad esmakordselt hõlpsasti võrrelda erinevaid tooteid ning teha oma vajadustele vastavaid teadlikke investeerimisotsuseid.

Turukäitumise ELi-ülese temaatilise hindamise käivitamine kindlustusettevõtete seas, kes tegutsevad investeerimisklassi elukindlustusturul

Temaatilised hindamised on EIOPA ärikäitumise järelevalvestrateegia oluline vahend, mis on suunatud konkreetsetele finantstoimingutele või toodetele, mille puhul esialgsed tõendid vihjavad võimalikule tarbijakahjule. 2016. aastal käivitatud hindamisel keskenduti selliste võimalike tarbijat kahjustavate allikate tuvastamisele, mis tulenevad kindlustusandjate ja varahaldusteenuse pakujate vahelistest suhetest. Kõnealune temaatiline hindamine on oluline samm EIOPA strateegia tõhusal kasutusele võtmisel ja rakendamisel, et välja töötada terviklik riskipõhine ja ennetav raamistik äritegevuse järelevalve teostamiseks.

Nõuanded taristuinvesteeringute riskikategooriate tuvastamiseks ja kalibreerimiseks

Taristusse tehtavad investeeringud võivad olla kindlustusettevõtetele väga olulised. Taristuprojektid võivad aga olla keerukad ning vajada konkreetseid teadmisi riskijuhtimisest. EIOPA soovitas seetõttu killustatumat lähenemisviisi ning investeeringutele ja taristuprojektidele eraldi varaklassi loomist Solventsus II standardvalemil alusel. Kavandatud lähenemine vähendab oluliselt omakapitali ja laenuga rahastatavate kvalifitseeruvate taristuprojektide investeeringute riskitasusid.

Nõuanded ELi ühtse turu arendamiseks personaalsete pensionitoodete valdkonnas

Euroopa Komisjoni taotlusel andis EIOPA oma nõuannetega olulise panuse arutellu, kuidas personaalsed pensionid aitavad kaasa piisava pensionissetuleku tagamisele ning asjaomaste toodete pakujate suurenenud pikaajaliste investeeringute edendamisele. Euroopa Majanduspiirkonna väga erineva personaalsete pensionitoodete turu tõttu suudab vaid usaldusväärne teise režiimi toode, mis on silmnähtavalt usaldatav, läbipaistev ja kulutõhus, ületada piiriülese äritegevuse ja pakumiste takistused ja ebatõhususe.

EIOPA valmisolek Solventsus II kohaseks aruandluseks

Solventsus II direktiivis sätestatakse aruandlusnõuded ja EIOPA roll asjaomaste andmete turvalisel kogumisel ja haldamisel. 2016. aastal laekusid EIOPA-le esimesed täielikud aruandlusandmed, mis oli Solventsus II projekti oluline verstepost. Selleks koostas EIOPA ühised aruandlusvormid ning töövahendid, et toetada kindlustusseltse aruandluskohustuste täitmisel. Lisaks asutas EIOPA täielikult toimiva kindlustusandmete keskarhiivi, millest saab kõige terviklikum ja usaldusväärsem kindlustusseltside andmebaas. Asjaomaseid andmeid analüüsitakse ja edastatakse tagasiside ning lisandväärtuse andmiseks riiklikele pädevatele asutustele.

Riskivabade intressimäärade igakuine arvutamine ja omakapitaliriski sümmeetriline kohandamine

Solventsus II raamistiku kesksed komponendid arvutatakse nüüdsest järjepidevalt kogu Euroopa Liidus. EIOPA avaldab iga kuu asjaomase teabe, mille alusel saab seda üle kanda (edasiki) kindlustusandjatele.

Esimene pikaajalisi tagatismeetmeid ja aktsiakursiriski meetmeid käsitlev aastaaruanne

EIOPA esitas esmakordselt aruande, milles käsitletakse pikaajaliste tagatismeetmete ja aktsiakursiriski meetmete kasutamist ning mõju Euroopa kindlustusandjate finantspositsioonile. Asjaomase hindamise tulemused kinnitasid kõnealuste meetmete olulist mõju kindlustusandjate finantspositsioonile (ühtlasi tõendades meetmete toimivust ettenähtud viisil) ning finantsstabiilsusele, mida näitas EIOPA 2016. aasta kindlustuse stressitest.

Bulgaaria pensionide ja kindlustustegevuse vara kvaliteedi ja bilansi hindamine

EIOPA-l oli oluline roll mõlema sektori vastupanuvõime laiaulatuslikul hindamisel Bulgaarias, mille tulemusena saavutati suurem usaldusväärsus ja tarbijate usaldus. Jagades põhjalikke sektoripõhiseid ja asjatundlikke teadmisi, osales EIOPA juhtkomitee töös ning juhtis töö tehnilist poolt, sh võttis ohjad enda kätte andmekogumismetoodika väljatöötamisel.

EIOPA 2016. aasta kindlustuse stressitest

EIOPA tegi kogu ELi hõlmava stressitesti, et hinnata kindlustusandjate haavatavust ja vastupidavust ränkadele turuarengutele, võttes aluseks ühtse analüüsiraamistiku. Tulemused kinnitasid Euroopa kindlustussektori olulisi probleeme, mille oli käivitanud praegune makromajanduslik keskkond. Solventsus II rakendamise järgselt tehtud stressitest andis üksikasjaliku ülevaate sektori haavatavusest, mis vajab erilist järelevalvet. EIOPA jälgib põhjalikult riiklike pädevate asutuste soovitude rakendamist, et tagada koordineeritud reageerimine olukordades, mis võivad ohustada järelevalvealuse üksuse ja kogu süsteemi kui terviku elujulisust.

Kindlustusandjate maksevõime taastamise ja kriisilahenduse raamistike võimaliku ühtlustamise aruteludokument

EIOPA andis ülevaate praegusest killustatud kindlustusmaastikust, sillutades teed maksevõime taastamise ja kriisilahenduse raamistiku ühtlustamiseks, andes vajalikku lähtematerjali. Raamistikust võib saada oluline samm ja tähtis verstapost kindlustusvõtjatele usaldusväärsema ja stabiilsema kindlustusturu loomisel.

ELi institutsioonidele esitatud arvamus töandjapensioni kogumisasutuste riskihindamise ja läbipaistvuse ühtse raamistiku kohta

Kõnealune arvamus on suur edusamm pensionifondide finantsolukorra kohta realistliku ja riskitundliku teabe jagamisel. EIOPA soovitudes Euroopa pensionifondide määruse kaasajastamiseks soovitakse toetada töandjapensionide sektorit praeguste ja tulevaste lahendamist vajavate probleemidega tegelemisel.

eioopa
EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY